

**Posudek oponentky
k bakalářské práci Karolíny Zelenkové
“Globální rozvojové vzdělávání na příkladu programu PRVák organizace ADRA”**

Ing. Inna Čábelková, Ph.D.

Ve své bakalářské práci si autorka klade za cíl představit globální rozvojové vzdělávání (dále GRV) s tím odůvodněním, že tento typ vzdělávání není zatím české veřejnosti příliš znám¹. Konkrétně autorka plánuje v práci najít odpovědi na následující otázky: „jaká je hlavní podstata GRV? Jak se školy vyrovnávají s naplňováním průřezových témat? Jak funguje spolupráce mezi školami a neziskovými organizacemi? S jakými překážkami se setkávají realizátoři GRV?“ (s. 7). Navíc autorka plánuje „popsat současnou situaci na poli GRV z pohledu programu PRVák, organizace ADRA.“ (s. 7). Ačkoliv ušlechtilé se zda být úsilí autorky odpovědět všechny položené otázky, podle názoru oponentky této práce z vědeckého hlediska otázky jsou položené příliš obecně a jen ztěží lze takto formulované otázky vědeckými metodami uspokojivě odpovědět.

Tak problematickou se oponentce zda být již první otázka ohledně hlavní podstatou GRV. Je velmi obtížné vědecky korektně prokázat, že něco je podstatou něčeho jiného natož hlavní podstatou. Otázky ohledně toho, jak se školy vyrovnávají s naplňováním témat a ohledně fungování spolupráce s neziskovými organizacemi se obávám, že lze odpovědět pouze nepřímou na základě publikací v tisku a nutně omezeného souboru rozhovorů s relevantními osobami. Předpokládám, že autorka nedisponuje reprezentativním souborem dat na toto téma. Poslední autorkou formulovaný cíl práce „popsat současnou situaci na poli GRV z pohledu programu PRVák“ (s. 7), se zda být oponentce také položená nepřesně. Jelikož nevíme nakolik tento program je reprezentativní pro celé GRV, navíc je to pouze jeden z programů, je možné z pohledu tohoto programu popsat pouze situaci tohoto programu v kontextu GRV a přidružených oblastí. Navíc autorka na s. 38 sama uznává, že popis programu PRVák vnímá pouze jako případovou studii.

Práce je rozdělená na teoretickou a empirickou částí. V teoretické části práce autorka vymezuje pojem globální rozvojové vzdělávání, jeho podstatu, cíle, cílové skupiny, témata a

---

¹ Vzhledem k tomu, že cílovou skupinou autorky není veřejnost, tato argumentace se mi zdá být poněkud zavádějící.

metody. Dále autorka zasazuje GRV do kontextu proměn vzdělávacího systému v ČR. V poslední kapitole teoretické části se autorka věnuje organizacím a projektům zabývajícím se GRV.

V empirické části práce autorka popisuje vlastní výzkumný projekt, který autorka pojala jako případovou studii programu PRVák organizace ADRA. Autorka volí metodu nezúčastněného pozorování. Volbu této metody autorka zdůvodňuje tím, že „chtěla minimalizovat interakci s pozorovanými žáky.“ (s. 38) Z jakého důvodu interakce s žáky byla pro autorku nežádoucí a jaké jsou výhody a nevýhody této metody ovšem autorka nezmiňuje. Dále autorka používá metodu polostrukturovaných rozhovorů k verifikaci dílčí hypotézy kterou autorka formuluje na s. 39 následovně: „program PRVák představuje důležitého pomocníka při naplňování průřezových témat na ZŠ Petřiny-sever a že nejčastější překážkou při realizaci GRV na této škole je nedostatek času a financí.“ (s. 39).

K dobru autorce lze přičíst následující:

- Přehledná struktura práce
- Práce má teoretickou a empirickou část
- Aktualita tématu

Pro další rozpracování tématu bych autorovi doporučila následující²:

- Teoretická část práce by mohla být více zaměřená na problematiku popisovanou v části empirické. Je zde potřeba více vlastní analýzy a kritického myšlení na úkor reprodukce podkladů dostupných jinde.
- Práce v současném stavu vypadá jako by autorka sama se chtěla seznámit s představenou problematikou. Chybí hlubší vhled to uvedené problematiky, který by se mohl projevit v přesnější vymezení tématu, výzkumných otázek, výběru metody a respondentů.
- Ne vždy autorka uvádí u internetové stránky datum stažení (viz např. s. 41 poznámka pod čarou, s. 46).
- Nakolik jeden den, který autorka strávila ve třídě má vypovídající hodnotu vzhledem k celému programu? Podle autorky a vyučujícího tento konkrétní den výuka nebyla příliš zdařilá, což, podle oponentky mohlo ovlivnit i názory vyučujících které autorka

---

² Zde se budu soustředit převážně na empirickou část, ačkoliv bych měla připomínky i k části teoretické

reflektuje ve své práci na s. 52. Usuzovat z tohoto jediného dne, že „při přípravě výukového programu GRV [je] nejdůležitější aby program odpovídal znalostem a věku dětí “ se oponentce zda být příliš zavádějící a to i vzhledem k tomu, že nebyli zváženy jiné faktory, které jsou při přípravě důležité.

- Z jakého důvodu autorka vyčleňuje z analýzy samotné příjemce GRV – děti? Proč jejich názor nebyl vzat v potaz?
- Chybí reflexe ohledně toho, jak vedoucí pozice Evy Vítkové a Jany Kindlové mohla ovlivnit jejich odpovědi v polostrukturovaných rozhovorech. Proč byli vybráni právě tato lidi a opomíjení například přednášející programu nebo jiné vyučující ve škole (např. třídní učitelky).
- Chybí popis prostředí rozhovorů (jak, kdy po výuce, před výukou, byly respondentky ve spěchu, probíhal rozhovor najednou s oběma respondentkami, atd.).
- Chybí popis a zdůvodnění struktury rozhovorů.
- Ačkoliv autorka na začátku empirické části práce píše, že závěry její práce nelze generalizovat, ve samotné empirické části se generalizaci neubrání. Tak závěr autorky o tom, že „školy si často vybírají programy podle aktuální nabídky NNO“ (s. 56), který studentka odvozuje z jednoho rozhovoru s jednou ředitelkou školy navíc ohledně chování pouze této školy je zavádějící. Totéž platí pro obdobné generalizace na s. 56, předposlední odstavec.
- V kapitole 7.3. (s. 56-57), chybí závěr a reflexe autorky.

Celkově lze konstatovat, že cíle, vymezené v úvodu práce byli naplněné jen zčásti a velmi nedokonale. Práce obsahuje více metodologických nepřesností a zavádějících závěrů.

Navzdory k uvedeným připomínkám práci doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení nanejvýš trojkové a to v případě úspěšné obhajoby.

Ing. Inna Čábelková, Ph.D.
V Praze dne 15.8.2011